

Sygn. akt III A Ua 971/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2017 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSA Monika Kiwiorska-Pająk

Sędziowie: SSA Robert Kuczyński

SSO del. Artur Tomanek (spr.)

Protokolant: Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2017 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku R. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek apelacji R. Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 19 kwietnia 2017 r. sygn. akt V U 212/17

oddala apelację.

Sygn. akt III A Ua 971/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 19 stycznia 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy R. Z. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że wnioskodawcy nie ma prawa do emerytury na podstawie:

1) art. 34 w zw. z art. 49 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z uwzględnieniem zasad wynikających z art. 3 ust. 1-3 ustawy z 1 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w brzmieniu ustalonym od 1 stycznia przepisami art. 47 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych, ponieważ na dzień 31 grudnia 2008 r. nie ukończył on 55 lat oraz wykazał jedynie 22 lata, 11 miesięcy i 21 dni stażu składkowego i nieskładkowego, zaś udowodniony okres pracy górniczej określonej w art. 36 ust. 1 wyniósł jedynie 5 lat i 16 dni, a ponadto nie rozwiązał stosunku pracy,

2) art. 50a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2007 r., ponieważ na dzień złożenia wniosku wnioskodawca udowodnił 5 lat, 11 miesięcy i 2 dni okresów

pracy górniczej wobec wymaganych 25 lat, w tym 5 lat, 1 miesiąc i 28 dni pracy określonej w art. 50c ust. 1 ustawy emerytalnej wobec wymaganych 10 lat,

3) na podstawie art. 39 w zw. z art. 46 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ wnioskodawca udowodnił jedynie 5 lat pracy górniczej, co umożliwia obniżenie wieku emerytalnego o 2 lata i 6 miesięcy tj. do 62 lat i 6 miesięcy, a takiego wieku nie osiągnął on na dzień 31 grudnia 2008r.

4) na podstawie art. 184 w zw. z art. 39 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ na dzień 31 grudnia 1998r. wnioskodawca zgromadził jedynie 23 lata, 4 miesiące i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych., wobec wymaganych 25 lat

W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawca R. Z. domagał się jej zmiany przez przyznanie mu prawa do emerytury górniczej na podstawie art. 50a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych emerytalnej. W uzasadnieniu wnioskodawca wskazywał, iż do okresu uprawniającego do uzyskania przez niego emerytury górniczej powinien zostać zaliczony okres pobierania uposażenia z tytułu pełnienia przez ponad 20 lat mandatu poselskiego.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2017 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił odwołanie wnioskodawcy od powyższej decyzji.

Podstawą rozstrzygnięcia Sądu I instancji były następujące ustalenia faktyczne:

Wnioskodawca R. Z. urodził się (...) Nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Jest on zatrudniony od 7 października 1977 r. do chwili obecnej w (...) S.A. z siedzibą w L..

Wnioskodawca był zatrudniony kolejno na stanowisku górnika operatora samojezdnych maszyn przodkowych pod ziemią, a od 1 grudnia 2015 r - na stanowisku ślusarza-mechanika maszyn i urządzeń górniczych pod ziemią – przodowego zespołu, zaś od 13 stycznia 2016 r. na stanowisku starszego specjalisty pod ziemią w sekcji analiz, rozliczeń i przygotowania produkcji.

Od 15 marca 2016 r. wnioskodawca jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę zawartej ze Związkiem Zawodowym (...) w L. na czas pełnienia funkcji przewodniczącego Związku Zawodowego (...) w L..

Ponadto wnioskodawca:

- od 22 października 1982 r. do 31 stycznia 1983 r. był oddelegowany do pracy w komitecie założycielskim (...) L.,

- od 1 lutego 1983 r. do 30 czerwca 1983 r. korzystał z urlopu bezpłatnego (na podstawie art. 175 §1 k.p.) do pełnienia funkcji z wyboru w (...) L.,

- od 1 lipca 1983 r. do 29 lutego 1985 r. był oddelegowany do pracy w zarządzie (...) L.,

- od 1 marca 1985 r. do 30 czerwca 1989 r. był oddelegowany do prac związkowych (...) L.,

- od 1 stycznia 1987 r. do 30 kwietnia 1990 r. korzystał z urlopu bezpłatnego udzielonego w celu pełnienia funkcji związkowych w Federacji Związków Zawodowych (...) ((...)) w K.,

- od 1 maja 1990 r. do 31 marca 1992 r. korzystał z urlopu bezpłatnego udzielonego w celu pełnienia funkcji członka zarządu i prezydium Związku Zawodowego (...) ((...)) (...) L.,

- od 1 kwietnia 1992 r. do 13 października 1993 r. – korzystał z urlopu bezpłatnego udzielonego w celu pełnienia funkcji związkowej z wyboru – przewodniczącego (...) S.A.

Od 31 marca 1993 r. wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę zawartej na czas kadencji, tj. do dnia 30 czerwca 1997 r., w (...) L. na stanowisku wiceprzewodniczącego Rady tego związku.

Wnioskodawca wykonywał mandat posła na Sejm RP i otrzymywał z tego tytułu uposażenie w okresach: od 14 października 1993 r. do 30 czerwca 1996 r., od 20 października 1997r. do 18 października 2001r., od 19 października 2001r. do 18 października 2005r., od 19 października 2005 r. do 4 listopada 2007r., od 5 listopada 2007r. do 7 listopada 2011r. oraz od 8 listopada 2011r. do 11 listopada 2015 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał odwołanie za niezasadne.

Zgodnie z treścią art. 50a ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1)ukończył 55 lat życia;

2)ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;

3)nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Następnie Sąd I instancji przytoczył treść art. 50c ust. 1 ww. ustawy emerytalnej, zawierający definicję pracy górniczej.

Sąd I instancji stwierdził, że sporne było, czy wnioskodawca legitymuje się 25-letnim okresem pracy górniczej, wymaganym przez art. 50a ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej.

Organ rentowy wywodził, że na dzień złożenia wniosku o emeryturę górniczą ubezpieczony wykazał zaledwie 5 lat, 11 miesięcy i 2 dni okresów pracy górniczej i równorzędnej wobec wymaganych 25 lat. Natomiast wnioskodawca argumentował, że do stażu pracy górniczej należy doliczyć ponad 20-letni okres wykonywania przez niego mandatu posła na Sejm RP i pobierania z tego tytułu uposażenia, którego uwzględnienie umożliwi mu uzyskanie prawa do emerytury górniczej.

Sąd I instancji nie zgodził się z powyższym stanowiskiem wnioskodawcy.

Sąd stwierdził, że zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z 9 maja 1996r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora okres pobierania przez posła lub senatora uposażenia jest traktowany jak okres zatrudnienia. Okres ten zalicza się do również do stażu, od którego zależą uprawnienia szczególne, uzależnione od zatrudnienia w określonym zawodzie, branży lub zakładzie pracy. Sąd podzielił w tej kwestii stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone, w powołanym przez wnioskodawcę wyroku Sądu Najwyższego z 15 kwietnia 2010 r., w sprawie o sygn.. II UK 304/09.

Sąd I instancji wskazał jednak, że zgodnie z powyższym orzeczeniem Sadu Najwyższego okres pobierania uposażenia poselskiego może być traktowany jako okres zatrudnienia w określonym zawodzie, a więc także jako okres pracy w szczególnym charakterze, jeżeli tak była traktowana praca wykonywana przed objęciem mandatu poselskiego.

Wnioskodawca przed objęciem mandatu posła tj. przed dniem 14 października 1993 r., nie wykonywał zaś pracy górniczej. Udzielono mu urlopu bezpłatnego od 1 kwietnia 1992 r. do 13 października 1993 r. celem pełnienia funkcji związkowej z wyboru – przewodniczącego (...) S.A. Od 31 marca 1993r., do 30 czerwca 1997 r. wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w Związku Zawodowym (...) w L., na stanowisku wiceprzewodniczącego Rady (...), gdzie pracował do chwili objęcia mandatu posła na Sejm RP.

W związku z powyższym nie można zaliczyć wnioskodawcy do stażu górniczego okresów wykonywania mandatu posła na Sejm RP.

W konsekwencji wnioskodawca nie może uzyskać prawa do emerytury górniczej na podstawie art. 50a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, albowiem nie wykazał 25 lat pracy górniczej.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca, zaskarżając go w całości, zarzucił naruszenie:

- prawa materialnego, a to art. 25 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych, § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 września 1974 r. w sprawie zasad udzielania bezpłatnych urlopów pracownikom powołanym do pełnienia z wyboru funkcji w organizacjach społecznych, zastąpionego następnie § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 maja 1992 r. w sprawie udzielania bezpłatnych urlopów oraz zwolnień od pracy pracownikom pełniącym z wyboru funkcje w związkach zawodowych przez błędną wykładnię skutkującą ich niezastosowaniem, tj. przyjęciem, że okres urlopu bezpłatnego w związku z pełnieniem funkcji w organach związkowych nie może być traktowany jako okres „pracy górniczej” o której mowa w art. 50a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,

- prawa procesowego, a to art. 233 § 1 k.p.c., poprzez niewyjaśnienie, czy nastąpiła przerwa w zatrudnieniu na „stanowisku górniczym”, tj. poprzez niewyjaśnienie, czy po 13 października 1993 r. – dacie upływu urlopu bezpłatnego udzielonego w celu celem pełnienia funkcji związkowych – stosunek pracy powoda z pracodawcą uległ rozwiązaniu, czy też z dniem 14 października 1993 r. udzielono mu dalszego urlopu bezpłatnego w związku z uzyskaniem mandatu posła, w szczególności w kontekście powrotu powoda do pracy w dniu 11 listopada 2015 r.

Wnioskodawca wniósł o dopuszczenie dowodu z zaświadczenia z dnia 27 grudnia 2016 r. wydanego przez (...) S.A. w L. na okoliczność przebiegu jego zatrudnienia, a w szczególności urlopowania wnioskodawcy, wskazując, że potrzeba powołania tego dowodu wynikała na obecnym etapie postępowania.

Powołując się na powyższe zarzuty, apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja wnioskodawcy nie zasługiwała na uwzględnienie.

Apelacja nietrafnie wskazuje na naruszenie przez Sąd I instancji przepisu art. 233 § 1 k.p.c w związku z rzekomym niewyjaśnieniem, czy stosunek pracy wnioskodawcy z pracodawcą (...) S.A. uległ rozwiązaniu, czy też z dniem 14 października.1993 r. udzielono wnioskodawcy dalszego urlopu bezpłatnego w związku z uzyskaniem mandatu posła. Sąd I instancji ustalił przecieź wyraźnie, że wnioskodawca jest zatrudniony w (...) S.A. od dnia 7 października 1977 r. do chwili obecnej. Oczywiście i niesporne jest zatem, że stosunek pracy wnioskodawcy z tym pracodawcą nie uległ rozwiązaniu, lecz z dniem 14 października 1993 r. pracodawca udzielił mu dalszego urlopu bezpłatnego w celu pełnienia funkcji posła.

Nie oznacza to jednak, że okres urlopu bezpłatnego udzielonego wnioskodawcy dla wykonywania mandatu poselskiego, podobnie jak poprzedzający go okres urlopu bezpłatnego udzielonego w celu pełnienia funkcji związkowej, może być zaliczony do okresu pracy górniczej lub pracy równorzędnej z pracą górniczą w rozumieniu art. 50a ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (nazywanej dalej jako ustawa emerytalna). Wyjaśnienie tej kwestii na niekorzyść wnioskodawcy nie zależy jednak od rzekomego błędu Sądu I instancji przy dokonaniu ustaleń faktycznych, ale od wykładni odpowiednich przepisów prawa, co nastąpi w dalszej części niniejszego uzasadnienia.

Sąd Apelacyjny akceptuje ustalenia Sądu I instancji, jako dokonane na podstawie treści dokumentów, których wiarygodności nie podważała żadna ze stron procesu. Zamieszczony w apelacji wniosek o dopuszczenie dowodu z zaświadczenia (...) S.A. z dnia 27 grudnia 2016 r. o przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy podlega zaś oddaleniu nie tylko z tego względu, że okoliczności stwierdzone tym zaświadczeniem mają charakter bezsporny, ale również z tego powodu, że powyższe zaświadczenie należało do materiału dowodowego zgromadzonego przed Sądem I instancji, albowiem zostało ono złożone przez wnioskodawcę w dniu 28 grudnia 2016 r. do akt organu rentowego.

Z apelacji wynika, że wnioskodawca domaga się zaliczenia do okresu pracy górniczej okresu urlopów bezpłatnych, udzielonych mu przez (...) S.A. od 1983 r. do 1993 r. w celu pełnienia funkcji w związkach zawodowych. Wbrew stanowisku wnioskodawcy, obowiązujące w datach udzielania kolejnych urlopów bezpłatnych przepisy związkowe nie uzasadniają jednak potraktowania powyższych okresów jako okresów pracy górniczej lub okresów pracy równorzędnej z pracą górniczą.

Istotnie przepis § 3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 września 1974 r. w sprawie zasad udzielania bezpłatnych urlopów pracownikom powołanym do pełnienia z wyboru funkcji w organizacjach społecznych (DzU nr 37, poz. 218) przewidywał udzielenie pracownikowi urlopu bezpłatnego na wniosek centralnych, wojewódzkich lub powiatowych instancji wymienionych tam organizacji partyjnych (m.in. (...)) i związkowych - Zrzeszenia Związków Zawodowych oraz wchodzących w jego skład związków zawodowych, jeżeli z wyboru wynikał obowiązek wykonywania pracy w charakterze pracownika tej organizacji (§ 2 rozporządzenia). Według zaś § 7 tego rozporządzenia - pracownikowi, który po bezpłatnym urlopie stawi się do pracy w terminie przewidzianym w art. 74 k.p., okres bezpłatnego urlopu wlicza się do okresu pracy w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w danym zakładzie pracy. Analogiczne brzmienie miał obowiązujący w późniejszym okresie § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 maja 1992 r. w sprawie udzielania bezpłatnych urlopów oraz zwolnień od pracy pracownikom pełniącym z wyboru funkcje w związkach zawodowych (DzU Nr 45, poz. 201), według którego pracownikowi, który po urlopie bezpłatnym udzielonym w celu pełnienia z wyboru funkcji związkowej poza zakładem pracy (§ 2 ust. 1 rozporządzenia) stawi się do pracy w terminie przewidzianym w art. 74 Kodeksu pracy, okres urlopu bezpłatnego wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

Powyższe uregulowania nie są jednak wystarczającą podstawą zaliczenia wymienionych w nich okresów pełnienia funkcji z wyboru w organach związkowych do okresów pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym, a zwłaszcza – do okresów pracy górniczej określonych w tych przepisach. Przepisy ustawy emerytalnej nadają pracownikom wyjątkowe uprawnienia do przejścia na emeryturę we wcześniejszym wieku ze względu na wykonywanie pracy w szczególnie uciążliwych warunkach, do których zalicza się praca górnicza. Dokonując zatem oceny, czy okres pełnienia funkcji politycznej lub związkowej, w którym praca górnicza bezspornie nie jest wykonywana, może być zaliczony do okresu wykonywania takiej pracy, należy brać pod uwagę przede wszystkim uregulowania zawarte w ustawie emerytalnej, ustanawiającej powyższe uprawnienie.

W tym kontekście należy zwrócić uwagę, że powołane wyżej przepisy rozporządzeń Rady Ministrów nie przewidywały wprost, że wskazany w nich okres urlopu bezpłatnego wlicza się do stażu pracy, od którego zależą uprawnienia szczególne pracownika, uzależnione od zatrudnienia w określonym zawodzie lub branży. Tylko zaś takie ich postanowienie (a nie ogólne sformułowanie o zaliczeniu „do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze”), stanowiłoby autonomiczną podstawę do uznania tych okresów jako okresy pracy w warunkach szczególnych, w przypadku pracowników, którzy bezpośrednio wcześniej wykonywali taką pracę. Na kwestię tę zwrócono uwagę w orzecznictwie sądowym. W uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 grudnia 2012 r., III AUa 663/12 (LEX nr 1254392), wskazano, że analogiczny okres zatrudnienia w organizacji partyjnej (w związku z urlopem bezpłatnym udzielonym pracownikowi na podstawie powołanych wyżej § 3 ust. 1 i § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 września 1974 r.) mógł zostać zaliczony w macierzystym zakładzie pracy wyłącznie w zakresie uprawnień pracowniczych, takich jak przykładowo prawo do dodatku stażowego, nagrody jubileuszowej czy też w zakresie ustalenia długości okresu wypowiedzenia. Przepis ten nie odnosił się natomiast do sfery ubezpieczeń społecznych i nie mógł dawać podstawy do zaliczenia wnioskodawcy spornego okresu do pracy w warunkach szczególnych, gdyż de facto pracy w takich warunkach ubezpieczony wówczas nie wykonywał, nie będąc narażonym na czynniki szkodliwe dla zdrowia.

Przed wszystkim należy jednak stwierdzić, że omawiana tutaj kwestia została rozstrzygnięta bezpośrednio w ustawodawstwie emerytalnym. Przed dniem 1 stycznia 2007 r. uprawnienie do emerytury górniczej było regulowane w art. 34 i nast. ustawy emerytalnej. Zgodnie z art. 34 ust. 1 pkt 2 tej ustawy, warunkiem nabycia tego prawa było m.in. osiągnięcie 25 lat pracy górniczej łącznie z okresami pracy równorzędnej i okresami zaliczalnymi do pracy górniczej,

w tym co najmniej 5 lat pracy górniczej określonej w art. 36 ust. 1 ustawy. Okresy równorzędne do pracy górniczej zostały wymienione w art. 36 ust. 3 ustawy emerytalnej, który w punkcie 1 traktował w ten sposób „pełnienie przez pracowników funkcji z wyboru w organach związku zawodowego zrzeszającego pracowników kopalń, przedsiębiorstw i innych podmiotów określonych w ust. 1 pkt 1-4, jeżeli pracownicy ci bezpośrednio przed objęciem tych funkcji wykonywali pracę górniczą”.

Przepisy art. 34-38 ustawy emerytalnej zostały jednak uchylone z dniem 1 stycznia 2007 r., w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. (DzU Nr 167, poz. 1397), nowelizującej ustawę emerytalną. Uprawnienie do emerytury górniczej zostało zaś uregulowane przez ustawę nowelizującą w nowo dodanych art. 50a-50f ustawy emerytalnej. W art. 50a, mającym znaczenie analogiczne do dotychczasowego art. 34 ustawy emerytalnej, unormowano warunki nabycia prawa do emerytury górniczej, zaliczając do nich okres pracy górniczej wynoszący dla mężczyzn łącznie z okresami równorzędnymi co najmniej 25 lat. W art. 50c ust. 2 ustawy emerytalnej zdefiniowano zaś, na wzór dotychczasowego art. 36 ust. 3 ustawy, pracę równorzędną z pracą górniczą. Wśród okresów pracy równorzędnej z pracą górniczą nie wymieniono jednak pełnienia przez pracowników funkcji z wyboru w organach związku zawodowego, w odróżnieniu od obowiązującego dotąd art. 36 ust. 3 pkt 1 ustawy emerytalnej. W świetle powyższej nowelizacji brakuje zatem jakichkolwiek podstaw do uznania, że na gruncie obowiązujących przepisów emerytalnych okres pełnienia funkcji z wyboru w organach związku zawodowego mógłby być uznany za okres pracy równorzędnej z pracą górniczą – lub tym bardziej za okres pracy górniczej – nawet jeżeli pracownik wykonywał taką pracę bezpośrednio przed udzieleniem mu przez pracodawcę urlopu bezpłatnego w związku z pełnieniem funkcji związkowej.

Powyższe stanowisko znajduje potwierdzenie w poglądach doktryny prawa wskazującej, że pojęcie pracy równorzędnej z pracą górniczą użyte w art. 50c ust. 2 ustawy emerytalnej jest węższe w porównaniu z jego definicją w dawnym art. 36 ust. 3 tej ustawy, a zmiana polega na niezaliczeniu do pracy równorzędnej z pracą górniczą okresów pełnienia przez pracowników pełniących funkcję z wyboru w organach związku zawodowego zrzeszającego pracowników kopalń, przedsiębiorstw i innych podmiotów wymienionych w poprzednio obowiązującym przepisie, jeżeli pracownicy ci bezpośrednio przed objęciem tych funkcji wykonywali pracę górniczą (zob. H. Kiryło [w:] Emerytury i renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz, red. B. Gudowska i K. Ślebzak, Warszawa 2013, uw. 31 do art. 50c ustawy emerytalnej).

W żadnym wypadku nie można uznać, że po okresie urlopu bezpłatnego udzielonego w celu pełnienia funkcji w organach związków zawodowych (traktowanym przez wnioskodawcę nietrafnie jako okres pracy górniczej lub pracy równorzędnej z pracą górniczą) wnioskodawca „wrócił do pracy górniczej”, skoro bezpośrednio po zakończeniu w dniu 13 października 1993 r. urlopu bezpłatnego na pełnienie funkcji związkowej, udzielono mu od dnia 14 października 1993 r. urlop bezpłatny dla umożliwienia wykonywania mandatu poselskiego, na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 31 lipca 1985 r. o obowiązkach i prawach posłów i senatorów (DzU z 1991 r. Nr 18, poz. 79 ze zm.), zastąpionego następnie przez art. 29 ust. 1 ustawy z 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (t. jedn. DzU z 2016 r., poz. 1510 ze zm.). Wnioskodawca nie wykonywał zatem w 1993 r. nawet przez 1 dzień pracy na rzecz pracodawcy, a w szczególności pracy górniczej. Zmiana polegała jedynie na zastąpieniu urlopu bezpłatnego udzielonego przez pracodawcę na podstawie przepisów o związkach zawodowych urlopem bezpłatnym udzielonym w celu wykonywania obowiązków poselskich.

Z tego względu również okres pobierania przez wnioskodawcę uposażenia poselskiego w czasie urlopu bezpłatnego udzielonego przez pracodawcę w celu sprawowania mandatu poselskiego od dnia 14 października 1993 r. nie może być zaliczony jako okres wykonywania pracy górniczej na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, według którego okres pobierania uposażenia poselskiego, traktowany jak okres zatrudnienia, jest zaliczany również do stażu pracy, od którego zależą wszelkie uprawnienia pracownicze, w tym także uprawnienia szczególne, uzależnione od zatrudnienia w określonym zawodzie, branży lub zakładzie pracy. Uwzględnienie okresu pobierania uposażenia poselskiego w ramach okresu pracy w warunkach szczególnych (pracy górniczej) wymaga bowiem powiązania czasowego tego okresu z pracą górniczą, którego brakuje w okolicznościach niniejszej sprawy. Wnioskodawca nie wykonywał wszak pracy górniczej przez 10 lat poprzedzających rozpoczęcie mandatu poselskiego z

uwagi na oddelegowanie go w tym czasie (od 22 października 1982 r.) do pełnienia funkcji związkowych, który to okres nie może być zresztą potraktowany jako okres pracy górniczej lub okres równorzędny z pracą górniczą, stosownie do powyższych rozważań.

W związku z tym Sąd I instancji zauważył trafnie, że do wnioskodawcy nie może mieć analogicznego zastosowania teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2010 r., II UK 304/09 (OSNP 2011, nr 19-20, poz. 259), odnosząca się do emerytury nauczycielskiej, a stanowiąca, że okres pobierania uposażenia w związku z pełnieniem mandatu posła podlega zaliczeniu do pracy nauczycielskiej jako uprawnienie pracownicze szczególne, uzależnione od zatrudnienia w określonym zawodzie. W uzasadnieniu powołanego orzeczenia Sąd Najwyższy zastrzegł bowiem trafnie, że okres pobierania uposażenia w związku z pełnieniem mandatu posła może być traktowany jak okres zatrudnienia w określonym zawodzie, a więc także jako okres pracy w szczególnym charakterze, jeżeli tak była traktowana praca wykonywana przed objęciem mandatu poselskiego. Tymczasem przed objęciem mandatu poselskiego wnioskodawca nie wykonywał pracy górniczej, lecz korzystając z urlopu bezpłatnego lub w ramach oddelegowania pełnił (przez ponad 10 lat) funkcje w organach związków zawodowych, w tym m.in. w okresie poprzedzającym uzyskanie mandatu poselskiego był zatrudniony w ramach stosunku pracy na stanowisku funkcyjnym przez Związek Zawodowy (...), co ex definitione wyklucza wykonywanie w powyższym okresie pracy górniczej na rzecz macierzystego pracodawcy, który udzielił wnioskodawcy urlopu bezpłatnego.

Powyższych wniosków nie zmienia okoliczność, że po zakończeniu mandatu poselskiego i związanego z nim urlopu bezpłatnego wnioskodawca wrócił na krótko do wykonywania pracy górniczej pod ziemią (potem pracodawca udzielił mu ponownie urlopu bezpłatnego w związku z pełnieniem funkcji w związku zawodowym). Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że dla zaliczenia okresu pobierania uposażenia poselskiego do okresu pracy górniczej konieczne jest wykonywanie pracy górniczej bezpośrednio przed rozpoczęciem mandatu poselskiego, co wskazuje na to, że wnioskodawca dalej wykonywałby taką pracę, gdyby nie powierzono mu mandatu poselskiego. Trudno zaś byłoby potraktować ponad 20-letni okres pełnienia przez wnioskodawcę mandatu i pobierania uposażenia poselskiego jako okres pracy górniczej jedynie z tego względu, że po zakończeniu tego mandatu powrócił on na dwa lub trzy miesiące do wykonywania pracy górniczej. Poza omówionymi wyżej względami prawnymi, wykładnia taka byłaby nie do pogodzenia z celami ustawodawczymi i przesłankami celowościowymi, które nakazują traktować emeryturę górniczą jako uprawnienie o szczególnym charakterze, powiązane co do zasady z wykonywaniem pracy górniczej co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy (art. 50b ustawy emerytalnej). Wszelkie wyjątki od tej zasady muszą być wykładane restryktywnie, mając również na względzie, że w okolicznościach niniejszej sprawy chodzi o wieloletni okres wykonywania przez wnioskodawcę funkcji niepowiązanych w żaden sposób ze świadczeniem pracy górniczej. Wykonywanie mandatu poselskiego nie wynika przecież – jak np. pełnienie zasadniczej służby wojskowej – z przymusu prawnego, w związku z czym w przypadku pełnienia funkcji posła odpadają uzasadnione społecznie względy, które usprawiedliwiałyby rozszerzającą wykładnię przepisów o uprawnieniach posła w aspekcie traktowania okresu pobierania uposażenia poselskiego jako podlegającego zaliczeniu do pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a zwłaszcza do stażu pracy górniczej

W zaskarżonej decyzji organu rentowego wskazano, że prawo do emerytury nie mogło być przyznane wnioskodawcy na żadnej z czterech podstaw wymienionych w tej decyzji. Z uwagi na zakres zarzutów apelacji, rozważania Sądu odwoławczego skupiały się wokół podstawy określonej w art. 50a ustawy emerytalnej. Niemożność zaliczenia okresów urlopu bezpłatnego wnioskodawcy do stażu pracy górniczej powoduje, że udowodniony przez niego okres pracy górniczej nie spełnia przesłanki określonej w art. 50a ust. 1 pkt 2 ustawy. Skutkuje to jednocześnie niemożnością nabycia przez wnioskodawcę prawa do emerytury na podstawie art. 39 w zw. z art. 46 ustawy emerytalnej, o czym była mowa w decyzji organu rentowego. Brak jest również przesłanek do przyznania tego prawa na pozostałych podstawach wymienionych wskazanej decyzji. Ponieważ apelacja nie odnosiła się do tych podstaw, Sąd Apelacyjny poprzestaje na stwierdzeniu, że trafne w tym zakresie są ustalenia dokonane w decyzji organu rentowego.

Z powyższych względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.

SSA Robert Kuczyński SSA Monika Kiwiorska-Pająk SSO (del.) Artur Tomanek